Ч. 40 (475). Неділя, дня 30. вересня 1928. Рік X.

Адреса Редакції і Адміністрації „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ ПЕРЕМИШЛЬ, Побереже ч. 1.

Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807 Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол. чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. Передплату з Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу“ в Zivnostenska Banka v Praze). Для Франції 60 фр. річно для Америки 2½ дол. річно.

Ціна примірника 25 с.

Редактор приймає щодня від год. 11—1.

Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орган.

ЧИ БОРОТЬБА ЧОРНИХ З БІЛИМИ?

Монаший чин оо. Василлян, від часу, коли твердо став на національнім українськім ґрунті — отже більш-менш від 30 літ — грає дуже важну ролю в нашім церковно-народнім життю. Наші оо. Василляни стали також піонірами релігійно-національної свідомости поза Галичиною. Поминаючи їх діяльність серед заморської еміґрації як загально звісну — вкажемо тільки на тих кілька імен, які останніми роками на Закарпаттю і в Югославії серед тамошного нашого населення побіч релігійної діяльности кладуть тривкі основи національної свідомости. Всч. оо. Булик, Решетило, Котович, Каменецький, полишивши на нашім ґрунті вдячну память, понесли прапор релігійно-народної свідомости між наших закарпатських братів і там здобувають царство душ.

Але історія чина оо. Василлян має і темні, нині вже призабуті картини. Є це так звана „боротьба чорного духовенства з білим“. Не місце тут зясовувати причини, перебіг і наслідки цеї боротьби. Ми тільки зазначимо, що ініціяторами цеї боротьби не були оо. Василляни, які так сказатиб, орґанічно зрослись з василлянським чином. Цю ролю сповняв чужий, напливовий елемент, себто осібняки, які „нажились світом“ і в старшім віці, головно для карієри, приймали монаший чин. Але це tempi passati — давно минулі часи і про цю сумної памяти боротьбу „чорних з білими“ від половини XIX ст. так якби не чути було у нас.

Що-йно останніми часами деякі одиниці з василлянського чину намагаються цю боротьбу обновити, кинувшися в вир злоби дня. Ініціятором цего нового курсу є львівський василлянський ігумен, який повними пригорщами розкидає квіти цеї політики на сторінках „Нової Зорі“, викликуючи загальне обурення. Ми далекі від того, щоб цю авантурничу ігуменську політику ідентифікувати з чином оо. Василлян. Але всеж таки дивним воно видається, що найвища влада ЧСВВ крізь пальці дивиться на цю ігуменську політику, яка будь-щобудь підриває авторітет василлянського чина.

Ось нова квітка цеї ігуменської політики. А саме „Нова Зоря“ *виступила з обороною звісного самбірського інциденту*. Признаємо, що роля оборонця в тім випадку дуже тяжка. Одиноким арґументом є нерви... І замісць стати на тім становищі, „Нова Зоря“ помістила провокаційну статтю, в якій обвинувачує наше духовенство, що воно замісць проповідей виголошує „аґітаційні промови“ — отже стала на тім становищі, на якім стала ворожа нам польська преса. Тепер польська влада може явно посилати поліційних комісарів до наших церков з олівцем в руках, покликуючись на українську „архікатолицьку“ „Нову Зорю“.

Не знаємо ще, як буде реаґувати наше духовенство на цей канібальський виступ „Нової Зорі“, яка посунулась так далеко, що не лиш оправдує інцідент коштом загалу духовенства, але ще денунціонує його, що воно надуживає проповідниці для нерелігійних цілей. Ось що вона пише:

„...Трудно доглянути „згіршення“ в тім, що Владика сповнив свій обовязок, обороняючи засаду Церкви, що церковна проповідниця має служити до релігійних проповідей“.

Що за бездонна безсоромність! І це пише орґан, на якого чолі стоїть василлянський ігумен львівський! Запитуємо оо. Василлян, чи ідентифікуються вони зі становищем, занятим орґаном, яким кермує їхній ігумен!? Чи не є це провокація боротьби чорного духовенства з білим??

Констатуємо на основі зізнань свідків і зізнання самого о. проповідника, оголошеного в „Н. Зорі“, що „Нова Зоря“ допустилась крайно ганебного вчинку.

Далі пише ігуменський орґан таке:

„...Справедлива критика кождого виступу є тільки тоді, коли замісць критикованого способу виступу покажеться инший, який може устоятись перед критикою“...

Себто „Н. З.“ твердить, що в тім випадку не було иншого виходу. Добре що лиш так сталось, а то — пише „Н. З“ — давними часами були „виступи далеко більше енерґічні, котрі доходили аж до фізичних сцисій“. Це правда! Але давно ігумени казали себе бичувати, живились корінцями, ходили босі. А нині? Що ігуменський політик робить, як чирака дістане? До лікаря йде!

Не було иншого способу, щоб оминути скандал? Супроти того ми приневолені подати до відома анальоґічний факт, який подає нам очивидець. Він пише:

Не хочеш пригадувати а мусиш, бо нова пригода така криклива, що тягне за обшивку цілу історію: „Ану знайдіть ще таку, як я, або бодай подібну!“ І пригадується... Було це в 1914 р. В Крехові, головнім осідку оо. Василлян, на відпусті. Народу тьма-тьменна — подібно, як у Самборі на святі коронації ікони Матери Божої 1928 р. Службу служив митрополит Андрей Шептицький, проповідав о. Йосафат Коциловський, монах чина оо. Василлян. Проповідав довго, довго — без кінця, гейби „блуд“ його чепився, й не міг знайти „амінь“. Тоді ще не було в нас „новозорянських“ архієреїв, котрі так милосердилисьби над проповідником слова божого, щоби крикнути на нього „злазіть“ чи „злізайте“, тай щоби иншому священикови приказати: „кінчіть проповідь!“ Чекав нарід, не міг дочекатися „аміня“, чекав митрополит, не міг дочекатися. А тут всі нитки побожного скуплення розлазяться, проповідь „розлазиться“, все „розлазиться“... Що мав робити прибитий митрополит? Коби то була „Нова Зоря“, повчилаб його, що як не крикне на проповідника „злазіть“, то з того вийде аж 10 прикрих скандалів: ґазети стануть писати, що митрополит не має відваги явно взяти в оборону повагу Церкви і т. ин. Але митрополит не вийшов з цеї „новозорянської“ архихристіянської і архикатолицької школи, тай порадив собі і проповідникови так „по простому“. Діяконам, що асистували коло нього, шепнув: Зачинайте „Рцім всі“. Так і сталося. Проповідник зійшов з амвона, але часописи про це не розписувалися. Видно, що не мали про що писати“.

Виключаємо, щоб це не було відомим ігуменському політикови. А коли він експльоатує християнську і католицьку марку для особистих промахів, то веде до ще яркіщих скандалів, а рівночасно провокує боротьбу монашого духовенства з світським духовенством!

ЗА БЕЗЦІН...

Через сегорічну посуху запанував у нас катастрофальний брак паші. Наслідком того наше селянство приневолене масово випродувати худобу і то за безцін. Як впали ціни худоби, хай послужить отсей приклад: Один селянин вивів на ярмарок пару ялівок, які купив на приховок перед півтора року. Тут давали йому за обі ялівки таку суму, яку він заплатив за них перед півтора року. І мусів продати, бо нічим зимувати. А ціни паші доходять до неймовірної висоти. В деяких околицях тепер платять за метер сіна около 35 зл, так що за невеличку фірчину паші треба заплатити около 200 зл.

Отже нова катастрофа грозить селови. Воно впрост буде обрабоване згінниками, які за безцін викуповують худобу, заробляючи на ній грубі суми, бо мясо по містах зовсім не дешевіє, а телятина навіть подорожіла о 20—25%

Брак паші є і в инших краях, але там уряд приступив вже давно до ратункової акції. І так в Австрії повстав окремий урядовий комітет, якого завданням є — не допустити до того, щоб селянство за безцін позбулось худоби. В тій ціли введнано від уряду безплатний перевіз залізницею паші з околиць, які мають пашу, до тих околиць, де брак паші. Введнано теж селянам кредити на закупно паші, а кооперативи кермують продажею худоби, щоби охоронити її перед обезціненням.

У нас в тій справі нічо не зроблено тай не чути, щоб взагалі хто цею справою занявся. Тому український посольський клюб повинен державі представити свої домагання в тій справі, а рівночасно „Сільський Господар“ повинен ратункову акцію взяти у свої руки, стараючись о довіз паші до околиць, де її нема та орґанізуючи збут худоби, щоб увільнити бодай в часті наше селянство від визиску по ярмарках.

Наші сільські кооперативи повинні самі занятись перетворюванням свинячого мяса в масарські продукти. Прецінь маємо вже своїх різників, які найкращі вироби масарські можуть дати кооперативам, приїхавши на місце. І чиж не краще продавати свою ковбасу — ніж купувати її в місті зі своїх свиней, а опісля перепродувати?

Взагалі крім молочарства перетворювання рільничих продуктів у нас незнане. Хай біда приневолює наше село братись до цего, а фахові люди хай служать йому доброю порадою. — о. С-ч.

Пашпорти на кури.

У деяких західних повітах появилися старостинські розпорядки, такі дивні, що людина стає перед ними, мов перед новим чудом світа.

Розпорядки ті жадають, щоб кожда курка, качка, гуска чи индичка, оскільки баба несе її на продаж на місто — мала свій пашпорт підписаний „оґльондачом“, так, як це доси практикувалося з коровами, кіньми і безрогами.

Що за ціль того розпорядку — годі збагнути. Бо коли пашпорти на худобу мають за завдання передовсім не допустити до того, щоб продавано краджених коний та коров, а далі, щоб їх продавали здоровими — то о що розходиться при пашпортах на дріб — ніяк вгадати не можна.

Коли ходить о здоровля когута, качура чи гусака, то у нас хвороби на тих птицях дуже рідко трапляються. Ніяка дотеперішна влада такого наказу не видавала, а врештою купуючи курку чи индичку купець о це не турбується, чи курка має пипоть — чи ні..

Щож до крадіжи — то Боже! Чи злодій, що набере повний мішок курий — не найде на них купців та охотників, хоча будуть вони без пашпорту? А до того коли продасть по нищій ціні? Адже годі хиба подумати, щоб злодій рахувався з тим, що він не має пашпортів..

Корова, кінь — це що иншого. Це товар такий, що його в запічку не сховаєш, вулицею так не переведеш, щоб не побачили, — а при продажі мусиш сусідів порадитися та випробувати. Але курку? Перекинув з кошика до кубелі — тай конець.

Так от ані не проти злодіїв цей розпорядок, ані не проти хороби. Пощож його?

Отже мабуть для цього побачив він світ, бо декому видається, що село замало драчок має. Нехай за такий пашпорт заплатиться 10 сотиків то коли у нас вивозиться річно до пів міліона курий — сума за самі пашпорти виносилаб 50 тисяч золотих. Гарний гріш — нема що казати.

Війти зі сіл нарікають, що їх влада в селі обмежується до того, щоб вічно стягати податки та наложені старостами кари і „добровільні датки“. Ухвалювати щонебудь — нема часу. Ради громадські дістають тільки праці зі староства, що робити що небудь самостійно не має як.

А тепер — тіштеся ще більше, війти, тішτеся ще ліпше, селяне! Будете мати, що ухвалювати, ради громадські, будеш мав нову роботу, „оґльондачу“ — а ти бабо, що хочеш продати курку — витягай ще раз гроші. Маєш нести на ярмарок 10 гусок — заплати що найменше золотого, а потім ще з ними вернеш до дому, не продавши ні одної.

Пашпорти на кури, це нічо иншого лишень нова драчка. В наших повітах її нема ще, але заздалегідь треба протестувати проти неї. Бо незадовго вона привандрує до нас.

Гриць Огірок.

Камо грядемо?

До статі „Камо грядемо“ в ч. 38. „Укр. Гол.“ прошу уклінно помістити і мої мірковання.

Щоби наші мрії про Соборну Україну здійснились, то наші мріїдумки і діла в тім напрямі мусять статись також соборними, зібраними в одну арію, одну думку. Кождий знайде на се загальну відповідь: „на се треба часу“. Так! Треба часу, але не на творення порожнечі, а на діло. Час робить своє, він працює, чи хто хоче чи ні. І тихо, спокійно, німо творить. Але що? Творить або порожнечу і тоді все поступає взад, або працю і тогди йде вперід. Сам час — се все і нічо. Се іронія! Він дивиться на нас і жде, не творимо ми, то творить він. І в тім здаєсь ціла тайна часу творення або не творення. Творили ми, то ми разом з ним, а ні — то він разом з нами. Нас Всевишній зєдинив з часом, зближив нас до него, та на свій образ і подобіє, — бож дав нам неограничену волю. Тож тої неограниченої волі-свободи — нам не марнувати, а братись до творення того, що добре. Краще є, як котрий-небудь народ підіймаєсь, а гірше, як дає себе поневолити і подоптати, як гній під ногами худоби. Тож кождий з нас і всі ми разом, коли не хочемо бути доптані, як гній, мусимо ділати і творити так, щоб що найменче стати в такі ряди, на які 40-міліоновому народови пристало, а які н. п. мав польський 15-міліоновий народ.

Кождий з нас і всі ми разом певно бажаємо, щоб всі нині поділені між сусідів українські землі зіллялись в одну Соборну Україну. Але мусимо стреміти до сего не лиш думкою, але і ділом. На мою думку аби сі мрії сповнились треба щоби бодай що десятий з нас передплачував сам для себе часопись, яка єму подобаєсь, що сотий аби мав своє радіо, що дво-сотий аби був промисловцем, що три-сотий купцем, а бодай що тисячний великим промисловцем-фабрикантом. Чи є з помежи нас хто, що має свою горальню, бровар, тартак, фабрику мила, соди, оцту, мармоляди, цегольню, гуту шкла і тд? Здаєсь ніхто з нас сего не має. Скаже хтось, що до тартаку (трачки) треба мати свій ліс. А чи ті Ґрінбавми, Гольцмани, Бретмани і т. п. пани мають свої ліси, а однак тартаки мають? Як се сталось? Здавалосьби, що Жид має щастя. Так має! Бо він сего хоче, про се мріє, пре до сего, йде з часом вперід, не в зад, нема у них анальфабетів, кождий бодай з власної книжки молиться, сильно вірить в свої заміри і мрії і — віра спасає їх.

А у нас? З нас кождий кінь буде далі посмішкуватись. В 15—18 році життя, опускаючи школу, книжку кидаємо в кут най миши гризуть, а ми собі або „парубочимо“ або „дівочимо“. Знаємо добре, де коршма. Де Читальня, трохи також знаємо, послідної неділі ми під нею бились, так що і кілька шиб повилітало. Та то нічо. Кому що до того? Побалакають про се трохи, тай забудуть, так що і на Загальних Зборах не допитаються хто ті шиби побив. Парох — єму байдуже, бо він „має багато праці в церкві і не має часу читальнею займатись“. Учитель чи учителька переважно Поляки, а як і є Українець, то або вже старенький, або трус, або — о Боже, жонатий з полькою і єму не до читальні. Боїться жінки і для святого спокою українських часописів не читає і до читальні не ходить. Віт, доки не був вітом, то і до читальні ходив. А тепер з ким він там може здибатись? Єму пара пан староста, повітовий маршалок, пан ржондця і тим подібні. З „Срайками, Бздунами і Пердюхами“ (на жаль, носять наші люди такі прізвища!) він же „сервус“ не може тримати. Він забавиться лиш тоді, коли їде на „поседжене“. Найкращий у него арґумент: отець духовний і учитель також до читальні не ходять. Писар громадський — як се чужий чоловік, не Українець, а жонатий, — то ще як так людий ушанує. Але як свій то кара Божа! Кождому тикне, не пощадить і сивого волоса і чим він більше тримає з панами вахмістрами, тим більший ґбур, простак і хам. Ще є в селі дяк. Сей радби не раз бачити читальню як другий дім божий, як школу життя дорослих, радби вести хор, та не все отець духовний на се добре дивляться. Вони волють в церкві „самоілку“ та кажуть, що в читальні виховуються радикали, нес

Так виглядає наше село і єго мрії на створення Соборної України.

А місто? Місто ще гірше! Тут що адвокат, то партія, що парох то гурт прихильників, що якийсь крикун, той ґереґа. Хто вірить в адвоката, то уникає пароха, хто з парохом той поза церквою нікого і нічого ні бачить ні знає, а хто з крикуном, то той, мовляв, чорноробочий народ. Він з „панами“ нічого спільного не хоче мати.

І так мрії про Соборну Україну остають мріями.

Тепер про загал: С т а р і, хоч доброї волі і думки, то або перемучені, або нераз по більшій части оправдано знеохочені. Бо молодики — відважні, нераз кинуть в очі „злодій“ „бреше“. Так — так! Він крав, але час у тебе на те, щоб його посвятити Соборній Україні. Брехав, се правда, перед жінкою та дітьми, коли йшов до праці на лан. Він твердив, що той лан наш і лиш наші робітники мають і мусять його обробляти без упину, бо инакше він стане пустарем та заросте бодяками і чужими бурянами. А рідня не вірила і він в поняттю їх, не казав правди. П р о м о л о д и х я вже сказав, хиба додам, що справді не все вгадаєш „що з малого Мирона буде“. Одно мож твердити, що як лиш стане вітом, напевно пропав і раз на все. Не буде з него ні ґазди ні патріота. Жіноцтво? Та про жіноцтво і инші справи напишу в слідуючім числі. — Марко Маркі

Лугове свято.

Окружні здвиги „Соколів“ і „Лугів“ мають велике значіння освідомляюче, а заразом є переглядом наших молодих, освідомлених сил серед селянства. Тому такі здвиги повинні відбуватись кілька разів до року в ріжних місцевостях округа, щоб дати можність найширшим масам селянства бачити вправи „Соколів“ і „Луговиків“. Побажатиб, щоб такі здвиги відбулись в часі, коли день довгий.

Такий окружний здвиг „Лугів“ відбувся в Перемишлі, в неділю, д. 23. вересня (під назвою „Лугове свято“), на перемиськім стадіоні. Взяло в нім участь 650 луговиків і луговичок з перемиського повіту. По промовах пп. Дра Рибака і Дра Дашкевича зі Львова розпочато перед численною публикою вправи дефілядою перед трибунами, а опісля наступили инші точки богатої проґрами. Молодці і дівчата вправляли разом і окремо. Особливо інтересні були вправи пожарничі. Публика горячо оплескувала кожду точку проґрами, бо були виконані дуже гарно і справно.

Недільне „Лугове свято“ дало доказ, що орґанізація є в стадії як найкращого розвою та що при дальшій інтензивній праці доведе до ще кращих успіхів.

При тій нагоді пригадуємо, що недавно на сторінках нашого часопису п. Курдидик порушив справу обеднання „Соколів“ і „Лугів“. Та справа у нас на окраїнах має першорядну вагу і побажатиб, щоб обі орґанізації поважно над тим застановились. Думаємо, що Лугова орґанізація після показу своїх карних сил піде назустріч обеднанню в імя придбання як найкращого та найбогатшого в духові і тілесні цінности матеріялу під будову Завтрішного Дня.

Дописи.

Краковець, пов. Яворів. Перебуваючи в Краковеччині, хочу подати до загального відома дещо вражінь про життя цеї забутої людьми і Богом Краковеччини. Дня 12./7 ц. р. уладила місцева Читальня „Просвіти" народний фестин в громадському ліску, а опісля — в домівці читальні — забаву з танцями. Дохід призначено на читальню. Дня 5./8. ц. р. відограли місцеві аматори комедію: „Трьох до вибору". Дня 12/8 ц. р. студентська молодь Краковеччини уладила вечерниці а дохід (62 зол. 53 гр.) переслано на фонд допомоги „Рідній Школі". Дня 19./8. ц. р. відбулись Загальні Збори філії „Сільського Господаря" в Краківці при участи представників 16 громад (231 присутних селян і міщан). Слідно було велике заінтересовання між присутними, а вибір відповідної ради філії і числене приступлення в члени С. Г., дає повну запоруку, що Товариство розвиватиметься гарно. На зборах впадав в очі брак інтеліґенції, головно священиків, котрі взагалі якось відтягаються від співпраці з народом, — а двох місцевих інтеліґентів з невідомої причини цілий час зборів простояли в сінях льокалю, не беручи найменшої участи у зборах. — Врешті 26/8 цр. аматорський гурток студентів при читальні „Просвіта" в Малнівській воли (суд. повіт Мостиска) відограв в читальні „Просвіта" в Краковці оперету Кухаренка-Старицького „Чорноморці". Хто неліпувався цього ж вечера прийти на виставу, той пережив справді гарні хвилі а спомин про цю виставу остане довго в памяти учасників. Бо й справді вистава вийшла на причуд гарно. Здавалобся, що все те вказує на живучість Краківця і околиці. На жаль — далеко воно не так. Бо о скільки є яка праця, то виходить вона тільки від одиниць, а на загал панує хаос, брак орґанізації. Чи може нема кому працювати? Борони Боже! Були в часах довоєнних у Краківці і Краковеччині люди праці, котрі не жалували труду, віддали себе народови, придбали й майно. Ще й декотрі з них живуть, але не в Краківці. А нині? Обставини є цего рода, що муситься їх напятнувати публично. 1) Є в Краківці філія Т-ва „Просвіта" — та тільки на папері. Ніякої праці, ні одних сходин виділу, не люструється ані відновлюється читалень. 2). Відновлено кредитову кооперативу „Зоря". Діяльности ніякої, бо члени Управи і Надзірної Ради навіть на засідання не хочуть приходити. 3). Філія краєвого Товариства охони дітий і опіки над молодіжю (захоронки) має власний дім, найкращу реальність в Краківці. Виділ від 3 літ не скликує загальних зборів мимо домагань членів і обіцянок а.... дім захоронки замешкує за безцін людина, що в громадському життю доси нічого не зробила. Зате наша дітвора винародовлюється і на „Рідну Школу" місця не має. 4). Була в Краківці споживча кооператива „Праця", яку „славна" управа ще в листопаді 1927 замкнула. В її місце Повіт. Спілка в Яворові 15/8. 1928. власним коштом отворила в Краківці свою філію. Не хочу наводити цілого ряду иньших справ, бо на один раз займу за богато місця. Всьо воно сходить до одного, що в Краківці не має ніякої орґанізації, є натомість хаос, особисті порахунки, брак довіря, безхарактерність, брак національної свідомости, лінивство, і то на жаль між тими, котрі повинні давати примір громадянської праці і посвяти. Тому кличу: До праці, громадяне! Не виснажуйте сил на шкідливу боротьбу між собою. Схаменіться!

Кругель, пов. Перемишль. В Укр. Гол. ч: 4 з дня 22/1. 1928 р. була допись з села Кругель великий. Стверджується, що слова „свої люди" аж до слів „шкодити" не відносяться під ніяким оглядом до бувшого начальника і його синів. Так само слово „хрунів" до них не відноситься. Дальший закид, що спосіб аґітування був „безличний" і буцім то сини начальника „розгулялися" не є вповні оснований і тому його відкликується. — *Петро Ґудзеляк.*

З Канади. Як поступають з нашими еміґрантами? Вербування людий на еміґрацію провадиться в нас на велику скалю. Та з тими, що їх вже призначиться до відїзду поводяться так, що вірити не хочеться, що це має місце в культурній державі. Коли нас прийняли в еміґраційному уряді в Тернополі, то лікар сказав, що всі здорові. Якже ми поскладали вже свою кервавицю в руки аґентів на кошта подорожі — тоді нас завезли до Варшави і там ще раз переглядали. Цей огляд був такий, що майже кождому з нас казали купити собі ґумові панчохи і пояс на пропуклину та воду до очий. Водили нас до спеціяльного купця з яким певне були в змові і там ми мусіли платити за пояс 23 зл., за панчохи 48 зл., а за воду до очий 5 зл. — хоча усе те можна було купити де-небудь о половину танше. В Вільгерові загнали нас до дезинфекції, яка полягала на тім, що нам оголили голови і забрали до парні одяг. Коли ми вийшли з лазні, убрання було таке знищене, що не було в що вбратитися, а виглядали усі як божевільні. В кораблі „Балтонія" нас всадили до III кляси, а ту III. клясу творив маґазин, у якому нічого не було і ми мусіли спати серед ріжної гидоти на землі — як худоба. Понабирали ми там такого дива на себе, що шкода було дезинфекції. Зустрічали ми еміґрантів з инших держав, а вони виглядали чисто, з волосєм і сміялися з того, як польська держава опікується своїми. В Канаді на нас кождий зглядається і показує пальцями, бо в брудному лахмітю і обстрижені виглядаємо як кримінальники, так що нам аж сором між люди йти. Оце все подаємо до відома нашим послам: най вони вглянуть в життя й опіку над нашими еміґрантами, яких трактують як робочу товарину в Польщі. Най домагаються, щоб нам дали якого урядовця — бо ми ні до кого не можемо звернутися і поміч нам тільки Господь Бог. — Михальський Филип і Костельний Степан з Увисли пов. Гусятин; Дмитро Палига з Городища пов. Бережани.

З Польщі і про Польщу

Польські ґазети співають дуже тонко. До цего дала привід остання сесія Союзу Народів, де Залеському не повелося. Його виступ проти комісії, яка розглядала жалоби національних меншостей, вийшов несмак. З Литвою справа взяла такий оборот, що Вальдемарас на своїм поставив. Не сповнились отже пророцтва польських ґазет, що Союз Народів дасть Польщі вільну руку що-до Литви. Та найбільше болить польських політиків завід, якого дізнали від Франції. А саме на весні їздив Залеський до Парижа і, як опісля казав, там Бріян його запевнював, що Франція не вицофає свого війська з Надренії без згоди Польщі та доки не зобовяжеться Німеччина, що не буде домагатись зміни західних границь. Тимчасом в Женеві Франція інакше поступила — навіть не запросила Польщі до переговорів в справі опорожнення Надренії. Це дуже гніває польських політиків. А соціялістична ґазета „Naprzod" пише, що тепер Польща мусить змінити свою закордонну політику і шукати порозуміння з Німеччиною. — Ще й друга справа займає польських ґазетярів. Це промова волинського воєводи Юзефського. Цей пан був колись міністром Української Народної Республики для польської національної меншости. Отже уважають його „українофілом". Юзефський виголосив недавно промову на зїзді польських послів і сенаторів. Між иншим говорив він, що Волинь мусить „по всі часи належати до Польщі, бо цего безоглядно домагається польська державна політика". Тому Українці на Волині мусять лишитися при Польщі, але це їм не перешкаджає думати про українську державу на тих землях, які до Польщі не належать. При тім покликався Юзефський на Петлюру, котрий, як звісно, „відступив" Польщі українські землі по ріку Збруч і Горинь. Нічо тут нового воєвода не сказав — бо так говорять і польські соціялісти — а саме, що Українці можуть собі мріяти про українську державу, але лишень на тих землях, що не належать до Польщі. Але вшехполяки тепер живуть в ненависти з пілсудчиками. Тому вшехпольські ґазети вдарили на алярм, що пілсудчики підсувають Українцям думку про українську державу а навіть готові піти походом на Київ. На це знову відгукнулись московські большевицькі ґазети, закидуючи Польщі, що вона хоче нарушити ризький мир. Як бачимо стара пісонька. Польща і Московщина завжди сварились за Україну — а опісля ділились українськими землями. Так було по андрусівськім мирі в р. 1667, коли то поділено українську землю між ці обі держави. Так було і в р. 1921 в ризькім мирі, яким переведено такий самий поділ між Польщею а большевицькою Росією. Але тим поділом ніколи не були вдоволені ці держави і кожда домагалась, щоб всі українські землі належали до неї. От і тепер Юзефський домагається цего самого, говорячи про Варшаву-Київ, а московські большевики хочуть також панувати над українськими землями і тому гніваються на Поляків, що хотять їм видерти таку добичу. Так то сваряться сусіди за українські землі.

Що чувати в світі?

В Союзі Народів знову говорили про розброєння, а саме, колиби то скликати окрему конференцію для розброєння. Але тут показалось, що розброєння ніхто не хоче, бо держави не могли згодитись навіть що до речинця, коли має бути скликана конференція для розброєння. Врешті хотіли викрутитись сіном і запропонували, щоб провідник комісії для розброєння, голендерський делеґат Людон, сам визначив речинець. Але Людон спекався того обовязку. Він сказав, що не може сам на власну руку скликати конференції, бо вона не буде мати над чим радити. Отже треба, щоб насамперід держави порозумілись, над чим властиво така конференція має радити. З того ясно видко, що держави розброїтись не хотять, бо розброїтись це те саме, що виректися війни. А коли говорять про розброєння, то тільки на те, щоб тумана в очі пускати тим всім, які хочуть вірити в розброєння.

Большевики улаштували на Україні величезні маневри червоної армії. Маневри ці такі великі — що, як заявив військовий міністер Ворошилов, таких ще не було, а хочуть ними московські большевики показати цілому світови, яка в них сила і що то вони можуть на випадок війни дати цілій Европі. Відбулися ті маневри в околицях Київщини на Україні, через те, що тут дуже легко дістати для армії і їду і пашу, а доводив ними цілий штаб самих московських большевиків з Сапожніковим і Будновим, керманичем політичного освідомлення армії, на чолі. (Як звісно, большевицька Україна власної армії не має — так як не має її ніяка „самостійна" держава, що входить в склад большевицької „імперії") Ще перед маневрами згадував Ворошилов, що вони зроблені на те, щоб випробувати здібність червоної армії, бо вона від 1921 р. дотепер мала дуже поважні браки. Отже взяли у ній участь всі роди армії: піхота, артилерія, кіннота, танки, літаки і цивільні відділи підготування військового, що є зложені з ріжного рода шумовиння міського. В часі маневрів зроблено пробний напад літаків на Київ і оборону проти ґазову Києва, так, як це у себе зробили свого часу Англійці у Льондоні і Поляки у Львові. Отже заїхала хмара літаків над Київ і почала його бомбардувати — а рівночасно цивільні військові частини витворювали штучно дими, щоб заступити місто перед очами летунів. Рівночасно відбулися також маневри чорноморської фльоти. Большевики звертали увагу підчас цілих тих маневрів перш всього на пристосіблення цивільного населення до війни. Тимто давно наперед улаштовувано курси та виклади військові по фабриках й селах, хоча — як то сказав Ворошилов — українське село майже не цікавиться маневрами ні військовим духом московських большевиків. Одночасно звернено увагу на підготування акції комуністів, ба навіть сформовано спеціяльні відділи їх, якіб в разі бою йшли зараз за військом та защеплювали в здобутій землі заразу комуни. Як бачимо з цих маневрів — то московські большевики хотять на Україні скріпитись і держати її в ярмі так само, як инші з держави. Все збираються мордувати, грабити і підпалювати.

Німецький президент Гінденбурґ, знаний зі світової війни ґенерал, перебував недавно на німецькій частині Шлеська. Усюди, де він приїхав, витали його з великою радістю і парадами. На одній такій параді сказав Гінденбурґ таке: „Для нас Німців буде завжди незрозумілим те, длячого проти плебісциту і ухвали Союзу Народів признано велику часть Шлеську Польщі і через те одноцільний під оглядом господарчим і національним край роздерто на двоє". Опісля хвалив дуже Гінденбурґ шлеських Німців за їх патріотизм і добру господарку, а закінчив свою промову так: „Те, що від нас відірвано — ми не можемо ні забути ні переболіти." Польські часописи з приводу тої мови піднесли крик, що Гінденбурґ хоче забрати від Польші Шлеськ, що нехтує постанови Союзу Народів і т. д. — Здається промова Гінденбурґа є ствердженням, що Німеччина вже пережила часи упокорення і вертає на своє становище. Про це свідчать і переговори в Женеві в справі опорожнення Надренії з французького війська. Хоть Франція не хоче цего, але мусить забрати своє військо з німецького краю.

Англійський б. прмієр Льойд Джордж з нагоди переговорів Німеччини з Францією (і иншими державами, що боролись проти Німців) в справі опорожнення Надренії —помістив дуже гостру статтю проти Франції. Льойд Джордж пише, що нема більшого пониження для гордого і хороброго німецького народу, як терпіти на своїй землі чуже військо, яке тут відбуває маневри, арештує і виганяє з краю німецьких горожан, не дозволяє на будову мостів і

Шпирка.

Когут-винуватець.

Після храмового обіду, храмові гості, панотці й цивілі, вийшли в садок і під тіню кріслатої грушки обсіли довгий і широкий дубовий стіл. Місцевий парох частував гостей папіросками й циґарами скіряними, а паніматка розставляла на столі чарки з чорною кавою.

— Але, але, знаєте, сусіди — перший обізвався о. декан, найблищий сусід господаря — я вже давно не читав такого цікавого фейлетону, як оноді в „Українському Голосі" під заголовком: „З судової практики". Мало коли читаю фейлетони, бо в мене в ґазеті тільки політичні статті ґрунт, а на решту часу не маю. Та проте цей фейлетон мене вельми зацікавив.

— Цеж написав старий суддя-практик — вернув слівце другий сусід, о. Лев. — Знаю його добре. Кровю писав, вірте мені панство. Наслухався, надивився тай насудився на свойому житті, пане добродію, немало таких маркантно-українських процесів.

— Та бо, знаєте, — тоненьким голоском, хоч огрядний на вид докинув третій пан-отець Іван. — Це кажу вам, переходить усяке повяття, який цей ваш любий народець дразливий на точці „гонору". Виглядалоби, що це не потомки колишнього заголюканого, потульного „тягла-бидла"-панщизняків, а чиста шляхта. Ой до несхочу надивлюся я зі свойого рундука — а вінже навпроти суду, — як справжньою валкою суне хрещений мир до святині справедливости полоскати свій гонор, „гонор" особливо в ті дні, коли йдуть „піскові" справи. А судді, як опісля стрінемося, ледви дух переводять. Кленуть свою долю, що суддями поробилися, кленуть параґрафи, які так делікатно той „гонор" охоронюють, відказують, що вже собі ради дати не можуть.

— Бо теперішні судді не вміють братися до речі — вперве забрав слово місцевий пан-отець. — Бо не вміють судити так, як це вміли колишні судді.

— Що ви, сусідо, балакаєте — розважував господаря декан. — Якже це так? Таж параґрафи, які були, такі є, й процедура однакова. На це годі порадити. Язва, єгипетська язва тай годі народові витовкмачити, що на такі дурниці безпотрібно марнує й здоровля й час і гроші. Хибань може такі фейлетони, якщо народ їх читавби, привелиби його до якої такої тямки й розваги.

— А я таки обстоюю при свойому — не здавався о. господар — що теперішні судді може й теорію знають, але практику дасть Біг. Якщо вам, шановні гості, буде цікаво послухати, переповім вам одно оповідання очевидця практики стародавніх суддів, яке давненько вже мав нагоду чути.

— Просимо, дуже просимо, — гукнув о. Лев.

— Слухаємо, просимо, розказуйте, — почулися голоси з усіх боків.

І о. господар почав своє оповідання.

* * *

— Діялося це вже давненько. Вже й цього краю на світі нема, в якому воно діялося. Бо діялося воно в краю Галичині, яка належала до австрійської монархії. Ану, шукайте по картах Европи (а воно було в Европі), чи знайдете такий край? Отже, бачите, що вся подія й місце події належать уже до історії, до минулих часів а й герої оповідання мабуть уже небіщики, то можна розказувати докладно, нікому воно вже не пошкодить.

На обличах гостей слідне було зацікавлення, дехто легонько підсміхнувся, а господар тягнув далі.

— Мойого покійного батька настановили начальником суду в таке місточко, що там ще ніхто не чув, як свище паровик, як пахне дим з камінного вугілля. А довкруги місточка, куди глянь, ліси тай ліси... Яких кілька тисяч морґів ліса на всі боки. Безкрає море завжди зеленого чатиння, тільки денеде синіють плеса ставків а по яругах туляться бідненькі сільця. Впрочім декуди клапоть пісненької піскуватої землиці а на ній то картопелька, то нивка ріденького, низонького, безкровного жита або вівсику. Околиця гарна, здорова, щож коли бідна. Тай народ там бідненький. З землиці не проживали, бо обмаль її тай ялова — от деякий зарібок перепаде в руки злидарів літньою порою з губів та ягід, яких людці за немалою оплатою по лісових управах визбирують та милями цісарським шляхом до столичного города панам на втіху та присмаки носять. А проте й у тих злидарів „гонор" делікатний.

Мій батько нераз, бувало, відказував на цю „гонорову" язву ще на попередньому службовому місці, але переконався, що тут, де тепер опинився, цей „гонор" куди ніжніщий, і завдно нарікав, що з цими процесами годі собі раду дати.

Одного четверга (а то завжди в четвер у нашому суді такі справи розглядалося), довколична менша братія так своїми надшарпаними „гонорами" батькові сала за шкіру залила, що ледви о третій годині з опівдня випустила його зі своїх обіймів. Пообідав покійний чимборшій тай далі до роботи. А мав звичай завжди по обіді, заки в свойому бюрі з роботою розложиться, зайти до експедиту й поглянути, чи маніпуляційна машина справно функціонує. Зайшов тамтуди й того четверга. Я, бувало, в часі ферій (а тоді якраз були шкільні ферії) любив теж після обіду зайти до експедиту на яку годинку-дві. Любив послухати всіляких придибашок старого канцеліста, начальника експедиту з давніх австрійських рахункових фельдфеблів, який тут уже не під одним начальником служив і чимало цікавого зі судових практик умів розказати. Та щоби даремне не сидіти, просив я завжди старого якої роботи. І писарі, раді, що лучається їм поміч, давали мені всілякі „кавалки" переписувати.

Батько ввійшов, звитався з канцелістом, з писарями, переглянув що й як пишуть, закурив люльку і сів на боці.

— Знаєте, пане комісарю (так у нас всі старого канцеліста величали) — промовив батько захриплим голосом — це вже переходить усякі межі спроможности. Та сьогодня ці „гонорові" витримали мене повних сім годин. Вже ледви язиком обертати можу. А переважно ця лісова біднота з Озірної та з Милятина.

— Го, го, го! — засміявся басом канцеліст — це, моспань, найдразливіща бранжа в нашому повіті. Але вони давнійше за попереднього начальника довший час не були такі задирчисті. Як їм раз притяв пазурі, то присмиріли і ми щось три роки мали з ними спокій аж доки покійний начальник не пішов до трибуналу.

— А чомуж тепер такі їдкі стали, так розворухалися? — спитав батько.

— Бо настав новий начальник, то бажалиби відбити те, що за тамтого втратили. Не правник я, але з довголітньої практики зрозумію, що покійний не завжди так зівсім докладно держався букви карного поступовання. Та дарма, з таким елементом годі инакше. А раз то таку штуку втяв, що це варта в ґазети пустити. Тоді то ціле місто мало обчім який місяць балакати тай посміятися.

— Якуж це він таку штуку втяв? — питає батько вже трохи оживлений та зацікавлений. — Як ваша ласка, пане комісарю, розкажіть. Я дуже люблю старої практики послухати. Иноді можна дечого й навчитися.

— Зараз служу. Драй тавзенд, зехс гундерт зібен унд ахтціґ (3687) — записав черговий вплив до нодавчого протоколу, вимовляючи в голос число по німецьки (такий уже мав звичай) поклав перо на столі, відвернувся з кріслом від стола, закурив люльку і почав:

— Вже буде тому чи не чотири роки. Ваш попередник, пане радннку вставав дуже вчасно, особливо в літі й уже коло шестої години вранці проходжувався по судовому подвірі в свойому однострою, в якому й цілу днину урядував. Я не тямлю, щоби бачив його коли в иншому одязі. А цей одностріий виглядав ось як: На плечах сірий довгополий халат, червоними есамифльоресами вишиваний і червоним шовковим мотузком з дармовисами підперезаний, на голові червоний турецький фез з чорним кутасом, на ногах зелені сапянові капці-тихолази. В руках люлька на довгому вишневому цибусі. Походжав ось так годину, дві, часом станув на балачку з ключником або дещо майстрував коло свого угорського візка. То перемалював його з жовтого коліру на чорний, то навпаки. Сходяться до суду урядовці, писарі, кожного зачепить, побалакає. А нераз, як, бувало, які сторонні ранні пташки перед осьмою ввійдуть на судове подвірря, спинить їх, перегляне візвання й таки на подвірю без ніякої писанини або їх погодить і заверне домів, або таки і справу розсудить. Наш молодший суддя, бувало, сміється тай пригорює до нас в експедиті: „Наш начальник судить, як чорногорський князь Микита на свобідному воздусі під липою. Ба й ще в орієнтальному фезі на голові. Чиж наше місточко не повинно Нова Цетинія називатися?"

Одного гарного четверга ранісінько в самі жнива так наче сьогодня, мастить наш начальник свій візок жовтим лякером. Погода чудова. Ліси кадять пахучою живицею, сонічко росу на траві випиває, пташня цвірінькає, метелики звихаються. Я ранками звичайно старому додержував товариства. Принесу флящину карльсбадської водиці, попиваю тай походжаємо, балакаємо. А иноді тицьне мені в руку другий квач і обидва візок малюємо. Гостинцем довгим шнуром тягнуть баби та дівки з ягодами до Львова. В суді ще тихо, тільки ключник з двома одинокими арештантами порядкують по канцеляріях: замітають, порохи стирають, то що. Нараз бачимо: від валки, що суне мурованкою, відірвалися дві жінки, вже підстаркуваті та скрутили на нашу липову алею, що веде до суду. Випрямився старий, фез зісунув на потилицю, в одній руці квач, у другій банька з фарбою, глядить на баби.

(Конець буде).

залізничих ліній і тд. Це пониження Німеччини є неоправдане, бо Німеччина виконала всі точки верзальського договору — не додержала тільки цего договору Франція зі своїми союзниками — а саме держить далі військо в німецькім краю. Чого хоче Франція? Франція — пише Льойд Джордж — бажає одержати великанську суму грошей за те, що забере своє військо з Надренії. Значиться — за виконання договору жадає заплати. Таку політику називає Льойд Джордж рабівничою політикою. Але не конець на тім: Франція хоче поневолити Німеччину ще і тим, що домагається установлення контрольної комісії над Німеччиною по всі часи. Це є, як каже Л. Джордж, таким простацтвом, що його світ не може стерпіти. Бо і як-же можна таке домагання ставити, щоб контрольною комісією понижити Німеччину. Далі гостро атакує Л. Джордж англійських міністрів, що вони підпирають Францію в її божевільних домаганнях. Англія заручила льокарненським договором, що буде боронити Францію в тім випадку, колиб Німеччина напала на Францію. Але коли Франція тепер впрост визиває Німеччину, то Англія є через свою запоруку впрост наражена на війну, бо ясне, що Німеччина не стерпить такої французької політики і буде мусіла боронитись. А в тім випадку Англія мусілаб стати по стороні Франції і наразитись на війну, наслідком несумлінної політики Франції.

Франція помимо того, що вдає зі себе прихильницю мира, зброюється, і видає на свою армію чимраз більше грошей. Після цього, як міністер торговлі Бокановський впав з літака і убився, у Франції створено нове міністерство летунства, яке має дбати про те, щоб французька армія мала богато добрих літаків. Далі улаштовано у Франції величезні маневри, підчас яких зроблено пробу нападу на Париж 350 літаками. А от в останніх днях мін. війни Пенлеве відбув подорож в сторону німецької границі, щоби оглянути форти, які якраз тепер будуються там. Тих фортів будують там кільканайцять, а всі вони будуть випосажені у найновіщі винаходи воєнної техніки. На другий рік підготовлює Пенлеве ще більшу розбудову фортів і на сю ціль призначено в буджеті 200 мілионів франків. Отже так виглядає у практиці розброєння та виконання противоєнного пакту Келльоґа.

Італія має тепер знов свіжий інтерес, але тим разом вже зі Швайцарією. Справа ціла так виглядає: Колись давно як ще Муссоліні розпочав займатись політикою — був у нього добрий товариш Россі. У двійку з ним Муссоліні видавав часопись, яка домагалася в часі війни, щоб Італія станула по стороні Англії і Франції — у двійку все радилися і розважали всі справи. Колиж Муссоліні по війні здобув зі своїми фашистами Рим і розігнав старий парлямент — Россі радив йому ще й короля скинути з престола, а самому оголоситися диктатором. Алеж Муссоліні сего не зробив. Свойому товаришеви дав він високе становище в уряді, але Россі хотів бути міністром і тому почав рити під Муссолінім, і коли у свойому часі соціялістичний посол Матеотті задумав у парляменті виголосити промову проти Муссолінього — Россі порадив йому, щоб Матеоттія вбити. Так і зроблено. Але цілий світ тепер почав кричати на Муссолінія, а той щоб ратувати гонор, казав арештувати Россія. Россі втік до Франції і видав брошуру, в якій обсмарував дуже Муссолінія, та закинув йому богато мордів політичних. Тепер вже Муссолініеви було цього за богато. Він післав своїх аґентів до Франції і ті заманили Россія до Швайцарії. Ту підставлено знову Россієви одну гарну жінку, котра була поліційною аґенткою і коли на одній забаві Россі упився, — його запакували до самоходу і через границю перевезли до Італії. Тепер відбудеться суд над Россієм. Але на тім не конець. Швайцарія обурилась, що італійська поліція господарить собі на її землі гейби в себе дома. Тому швайцарський уряд вишле письмо до італійського уряду, в якім буде протестувати проти поведінки італійської поліції.

Австрія жиє тепер у великій тривозі, а то через те, що 7. жовтня має відбутися зїзд товариств військових „Гаймверу“ у Відні, а на той сам день проголосили соціялісти „червоний день робітників“ які прийдуть зі своїми на військовий лад змобілізованими „Шуцбундами“ — ворогами Гаймверу. Щоби зрозуміти для чого обі ті орґанізації ворогують зі собою, треба сягнути в історію останніх літ. Коли давна Австрія розвалилася, захопили владу у Відни соціялісти. Щоби мати сяку-таку змогу боронити краю, почали вони орґанізувати на військовий лад охотничі товариства робітників, т. зв. „Шуцбунди“. По війні „Шуцбунд“ розвязано, але над оружем, що лежить в маґазині мають ще досі нагляд соціялісти. Знова друга сильна партія австрійська „християнсько-суспільна“, побачивши, що соціялістичні „Шуцбунди“ є небезпечні для держави (тимбільше, що там від якогось часу почали заґосподаровуватися комуністи), почала і собі творити військові частини з селян і міщан, зі щирих прихильників оборони вітчини т. зв. „Гаймвери“. Між тими двома орґанізаціями йде завзята борба, а де тільки стрінуться одні і другі — там вже й бійка. Тамтого року здибались були десь на фестині, почали бійку і двох зі „Шуцбунду“ забито. Та коли опісля суд присяглих увільнив вбійників, членів „Гаймверу“, „Шуцбунд“ зробив революцію у Відні і спалив судову палату. Отже й тепер, коли обі орґанізації заповіли в один і той сам день зїзди до Відня — побоюються всі, що прийде до нових авантур. Найбільше бояться склепарі і готелярі і вони навіть вислали вже депутацію до канцлера Зайпля, щоб не дозволив на зїзд Шуцбунду“. Прихильники соціялістів домагаються знов заборони здвиґу „Гаймверу“ — а др. Зайпль мовчить і жде... А бідні Віденці жиють в страху о своє здоровля, маєток і о... шиби в хаті.

Пригадуємо нашим передплатникам, щоб відворотною почтою надіслали передплату до кінця року в квоті 3 зл. Хто не надішле передплати, тому з початком жовтня здержимо висилку ґазети.

Новинки

Машинові шатківниці і терлиці! Хто буває на селі осінню, той бачив як тяжко гарують сільські жінки при тріпанню конопель і льону. Це чисто старосвіцька і прямо невільницька чи панщизняна робота. При тім одержується лихе прядиво і богато його відходить з термітям та клочем. В західній Европі давно вже закинули старосвіцькі терлиці і уживають машинових. Найменча і найдешевша терлиця (за 250 зол.) виглядає подібно як наша січкарня і на ній треться конопли подібно, як ріжеться січку. Чотири люда крутить, а пятий вкладає конопли чи лен. Волокно з такої терлиці виходить ліпше і є його більше. Неменче гарують наші господарі і господині при старосвіцьких шатківницях капусти, а кілько крови витече при тім з порізаних пальців! В культурних краях скасували вже старосвіцькі шатківниці і сьогодні вживають тільки машинових, що знаменито і безпечно січуть копу капусти за 5 мінут, або 10. Перші коштують 140 зол., другі 80 зол. В нас машинові терлиці і машинові шатківниці продає Кооператива: „СПІЛКА УКРАЇНСЬКИХ АҐРОНОМІВ“, Львів, вул. Собіського 28.

ДУРИСВІТИ ПРИ РОБОТІ. Чудотворці та мантії переконалися, що не все можна „на селі людий дурити“ тай пішли до міст. Отож такий оден шахрай прийшов до Ксеньки Орлякової в Бережанах, та сказав, що виратує її мужа з хороби, як дістане 50 долярів. Ксенька згодилася на це. Мантій забрав 50 долярів, зробив якесь лікарство, казав його давати хорому по дві ложки денно через 25 днів і пішов. Ще й наказав Ксенці, щоб не виходила з хати дві години. За дві годині одначе вияснилося, що лікарство — це була звичайна вода і Ксенька давай здоганяти мантія. Дігнала в Козові і віддала поліції.

І МУДРИХ ОДУРЯТЬ. До адвоката др. Гехта в Бучачі зголосився якийсь Станкевич і просив зробити йому контракт. Адвокат почав писати, а Станкевич попросив тоді позичити йому 1 доляра на стемплі, бо він — як казав — має самі „грубі“ гроші. Др. Гехт дав йому 10 долярів — а той як пішов міняти — так і досі не вернув, а поліція його найти не може.

СТРАШНІ ВИПАДКИ. В німецькій кольонії Рабінсгак коло Битомя сталася така страшна подія: Жінка господаря Геніша працювала в огороді. Саме тоді вирвався зі стайні бугай і кинувся з рогами до жінки. На крик жінки вибіг її чоловік, а побачивши, що діється, вхопив стрільбу і вимірившu в голову бугаєви застрілив його. Тепер побіг до жінки, яка лежала трохи дальше, але вона вкоротці сконала. Її чоловік попав в таку розпуку, що вистрілом позбавив себе життя. Двоє їх дітий в протягу 5 мінут лишились круглими сиротами. — В селі Загребелі коло Зборова господар Андрій Кривошанський враз зі своїм 18-літним сином віз снопи з поля до дому. Коли зїжджав з гостинця на пільну дорогу, раптовно навернув і віз перевернувся. Син впав з воза, зломив собі хребет і погиб на місци. — В селі Ґосцємовичі, пов. Пйотрків, господиня М. Дуткевичева вигнала пасти корову на поле і взяла з собою 3-літну дитину. А що було холодно, то розпалила вогонь, щоби дитина при нім грілася. Але тоді корова зґедзилася і стала втікати. Господиня лишила дитину при вогни, а сама побігла геть аж під ліс. Тимчасом на дитині занялася сукенчина і воно ціле стало в огни. На крик дитини збіглися люди, які орали на сусідних нивах, але вже було запізно. Дитина так попарилася, що на четвертий день серед страшних мук померла.

КООПЕРАТИВИ! — ПОЗІР! Злодії взялись тепер до кооператив і обкрадають їх майже в кождім селі. Тому наші люди мусять вартувати і хоронити майно кооперативи. Ми вже доносили, що в теребовельськім повіті злодій переплатив життям свій влом до кооперативи. Але це злодіїв не відстрашує. Оноді закралися злодії до кооперативи “Злука„ в Дуплисках пов Заліщики і забрали товару на 500 зл. В селі Гологорах, пов. Золочів, також злодії вламались до кооперативи. Але Михайло Чекайло побачив влом і наробив крику. Тоді один злодій стрілив з револьверу і зранив його в бік і руку. Опісля злодії повтікали. — Звичайно обкрадають кооперативні склепи таки „свої люди“ — з того самого села. Тому позір! Треба вартувати в ночи.

З БУЧАЧА ДОНОСЯТЬ: Минулого тижня в білий день переходив один господар через сіни дому в ринку. Тут в сінях напало на него трьох волоцюгів і зрабувало йому 50 зл. Господар наробив крику і поліція приарештувала всіх трьох рабівників. — Оден братчик чина оо. Василлян в Бучачи купався оноді в Стрипі і втопився.

Ціни збіжжа: Пшениця дворська 44·75—45·57, пшениця селянська 43·25—44·25, жито галицьке 33·75—34·75, ячмінь галицький броварняний 36·00—37·00, ячмінь на мливо 27·25—28·25, ячмінь пастівний 35·50—36·25.

ПОЖАРІ. Оноді в околиці Бережан шаліла буря з громами в ночи. В селі Августівка грім вдарив в будинок господаря Васильчишина і вкоротці ціле господарство згоріло. Вогонь перекинувся на сусідні будинки Стефана Штокала, котрі також пішли з димом. В обох господарствах згоріло все — збіже, одіж і господарські знаряди. Шкода понад 10.000 зл. — В Сугрові пов. Бібрка 6-літний син господаря Михайла Борія хотів спекти собі кукурудзу і розложив огонь під стайнею. Стайня занялась, а від неї стодола зі збіжем і зовсім згоріла. А що був вітер, пожар перекинувся на сусідні господарства Петра Собатинського, Петра Барана, і Дмитра Терляка і пустив їх з димом. Шкода виносить 30.000 зл. — В Новім Калуши пов. Калуш 6-літний хлопець бавився сірниками і спричинив пожар, який знищив 5 господарств. — В Маняві коло Богородчан 5-літна дівчинка бавилася сірниками і спричинила пожар стога зі збіжем.

НЕЩАСНІ ВЕСІЛЛЯ. В Міротині коло Ярослава відбувалось весілля в одного господаря. Молодий запросив собі на дружбу капраля Йосифа Ріхтіґа з Ярослава. Капраль хотів бути військовим дружбою і доказав цего. А саме коли весільні гості серед співів їхали через село, капраль-дружба витягнув ґранат і кинув його на „віват“ в огород, але трафив в пліт... Ґранат відбився від плота, з гуком вибух і ранив тих гостей, які саме в тій хвилі надїхали другою фірою. Ранених: Томка Котлинського, Мартина і Францішку Стецьків та Софію Гнаґ забандужав лікар в Ярославі. Але ранені таки не подарували весілля. Від лікара пішли впрост на весілля і забавлялись через цілу ніч. „Хоробрий“ капраль буде відповідати перед військовим судом. — Також нещасне було весілля в Кобиловолоках, пов. Теребовля, в господаря Миколи Свободи. На весіллю був також Томко Гадрик. Його ворог Степан Мазуркевич, узброївся в кріс, підійшов під вікно і стрілив до Гадрика, котрий сидів на лаві. Гадрик від рани помер, а Мазуркевича арештовано.

КАЇН І АВЕЛЬ. В Богаткївцях пов. Підгайці Іван Василишин убив свого рідного брата Василя. Брат Іван, як то звичайно у нас, убив Василя на поли.

НЕЩАСНИЙ ВИПАДОК мав господар Михайло Ткачук з Колендян коло Чорткова. Оноді переїздив він фірою і коли вїхав на зелізничі шини, в тій хвилі надїхав поїзд, розбив віз, убив коня, а господаря тяжко покалічив.

„ГАНЬБА!“ Таке слово дуже часто чути по наших вічах. Отже тепер найвищий суд вирішив, що хто кричить під адресою свого противника „ганьба“, допускається його образи чести і має бути покараний. Тому осторожно з такими окликами!

РОДИЧІ ВТІКЛИ ВІД ДІТЕЙ. Про це, як втікають діти від родичів, писалося в нас уже нераз. Але щоб родичі втікли від дітий про це рідко хто й чув. А одначе такий випадок зайшов в місточку Патерку у Великопольщі. До міщанина Хшановського впросилися на ніч якісь люди, чоловік і жінка з двома дітьми. Хшановський постелив їм в стодолі. Та нагло серед ночі чує плач дітий. Встає — а по їх родичах слід застиг. Але Хшановський побудив сусідів і порозсилав їх на всі боки шукати „добрих родичів“. Недалеко за місточком їх прилапали і віддали поліції в руки.

ПРИМУСОВЕ ВІДМОЛОДЖЕННЯ. Учений Воронов, що винайшов штуку відмолоджувати людий при помочі перещіплювання малпячих зелез, заявив недавно ґазетярам таке: „Я певний, що як зайде потреба, пр. у війні, то уряд заведе примусове відмолоджування, бо буде потребувати війська. Тоді і столітні старці підуть жваво на фронт. І не можна знати, чи пр. в р. 1980 не будуть брати участи в війні усі ті, що воювали в 1914 р“. Гарні вигляди — правда?

ЛЕГКОВІРНОМУ ВСЕ ТАКЕ! Іван Вага приїхав з Чернихова до Львова. Тут познайомився він з якимсь панком, який порадив йому купити від него хустку за 107 зол. Вага заплатив гроші — тамтой запакував хустку, віддав Вазі і зник. Коли Вага розпакував і хотів похвалити жінці — найшов в нім сіно.

НАЙСТАРШЕ ЖИТО. На передмістю Праги в Чехословакії натрапили в глибині $2^1/_2$ метра в землі на чотири округлі начиння. У них було жито. Як ствердили учені — начиння ті мають вже 4.000 літ. Отже жито також з того час походить.

Надіслане

Вільна посада. „Український Народний Дім“ кооператива в Судовій Вишні пошукує зараз вправного бухгальтера до відділу кредитового і товарового. Зголошення з перебігом життя і услівій що-до платні, проситься слати на руки Вп. Др Петра Гайдучка, адвоката в Судовій Вишні.

Пошукую спільника до гуртовної торговлі з готівкою около 500 дол. Зголошення принимає Адміністрація „Укр. Гол.“ під „місцевий“.

В неділю дня 7 X. б. р. відбудеться в Перемишлі в салі „Народного Дому“ в полудне о годині 12-й окружне віче в справі зльокавтованих службовиків всіх декастерій і емеритів-Українців. Справа дуже важна. Явіться чисельно! — Виділ.

Михайло Марканич, с. Гриця і Єлени, уроджений в Лішній, повіт Лісько, 1891 р, уневажнює затрачене звільнення з війська і документи подорожи виставлені через Dowództwo 4 p Strz. konn. w Płocku

Від дня 4/8. 1928 пропав без вісти умово упослідджений Василь Черкас с. Федора з Коршова коло Коломиї. Пропавший має 37 літ, волосся темне, знає лиш, що називається Василь, кінці пальців у обох рук повідпадали з відмороження а є лиш цілі палюхи, одна нога без чотирох пальців крім великого. Вбраний був в біле шмаття, чорну вовняну куртку і соломяний капелюх. Хто названого стріне, зволить дати знати о цім Федорови Черкасові с. Василя в Коршові к. Коломиї почта в місці.

Уневажнюється військову книжочку видану через П. К. У. в Перемишлі Йосифові Цимбалі уродж. в р. 1897 в Волчі дол. повіт Добромиль.

Мирославе, старайся конечно в важній справі зі мною побачитись або напиши лист. Адреса: моє назвиско Poste restante Перемишль Dowód osobisty Nr. 116881 „Твій Будяк“.

КОНКУРС. Головний Виділ Т-ва „Просвіта“ у Львові з нагоди 60-літнього ювилею „Просвіти“ розписує отсим конкурс на просвітянський гимн: 1) слова з музикою або 2) тільки текст. Найкращий твір буде нагороджений премією. Речинець надсилання гимну до 30. жовтня б. р.
Головний Виділ Т-ва „Просвіта“.

ПОЛЬСЬКІ ЗАВЕДЕННЯ ЦИНКОВОГО ПРОМИСЛУ С. А.

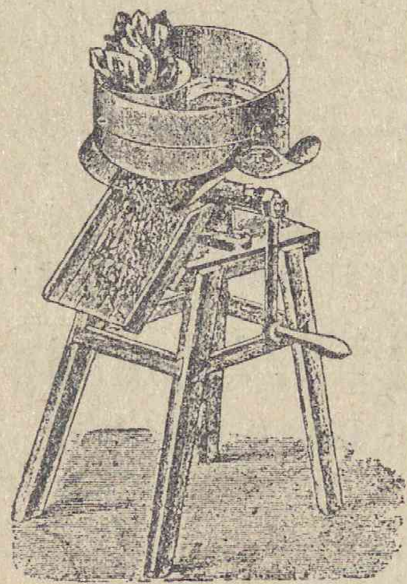
Телеф. ч. 80 і 501.
Рік заложення 1899.
Бічниця власна.

в БЕНДЗІНІ — Відділ фабричний в Крулевській Гуті (Em. Schirokauer)

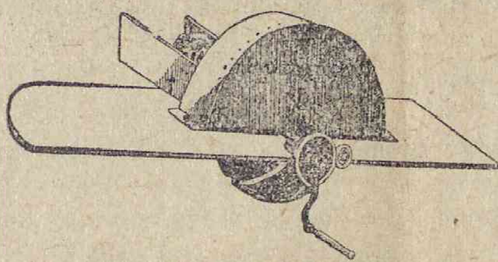
СКЛАДИ КОНСИҐНАЦІЙНІ: ВАРШАВА, Залізна Брама ч. 2, — КРАКІВ, Дайвур ч. 10, ЛЬВІВ, Вольносць ч. 2, СТАНИСЛАВІВ, Галицька 8. Ґенеральне заступство на експорт, Відень, VII 2, Neustiftgasse Nr. 3.

Фабрикація залізних блях поцинкованих. Вальцівня цинкової бляхи, фабрика діркованих блях. Бубни залізні поцинковані. Скрині до вугля і на відпадки. Рури, коліна патентовані, дверцята до печей і т. п.
Продукція річна 24.000 тон (в тім експорт 8.000 тон).

Небувала новість в господарстві!

ОДНА ШАТКІВНИЦЯ
до капусти
НА ЦІЛЕ СЕЛО!
Січе копу капусти за 5 мінут!
Коштує:
Ч. 1. 80·— зл. (січе копу 10 мінут)
Ч. 2. 140·— зл. (січе копу 5 мінут)
Повинна бути в кождій Кооперативі!

ОДНА МАШИНОВА ТЕРЛИЦЯ
ДО КОНОПЕЛЬ НА ЦІЛЕ СЕЛО!
Працює так як січкарня при помочі 4 людей.
Більше прядива і ліпше прядиво.
Коштує 250 зол.

Можна оглянути і купити лише в кооперативі:
„Спілка Українських Аґрономів“ Львів, Собіського 28.

ЖАДАЙТЕ І УЖИВАЙТЕ
одиноку найліпшу і своєрідну
ПАСТУ ДО ОБУВИ
ЕЛЕҐАНТ
О. Левицької і Ски.
Львів, Кордецького 51.

Домагайтесь найдобірніїших папірців до курення
„КАЛИНА“
з фабрики кооперативи „Будучність“ в Тернополі.

Дня 1. жовтня 1928 р. буде відчинена

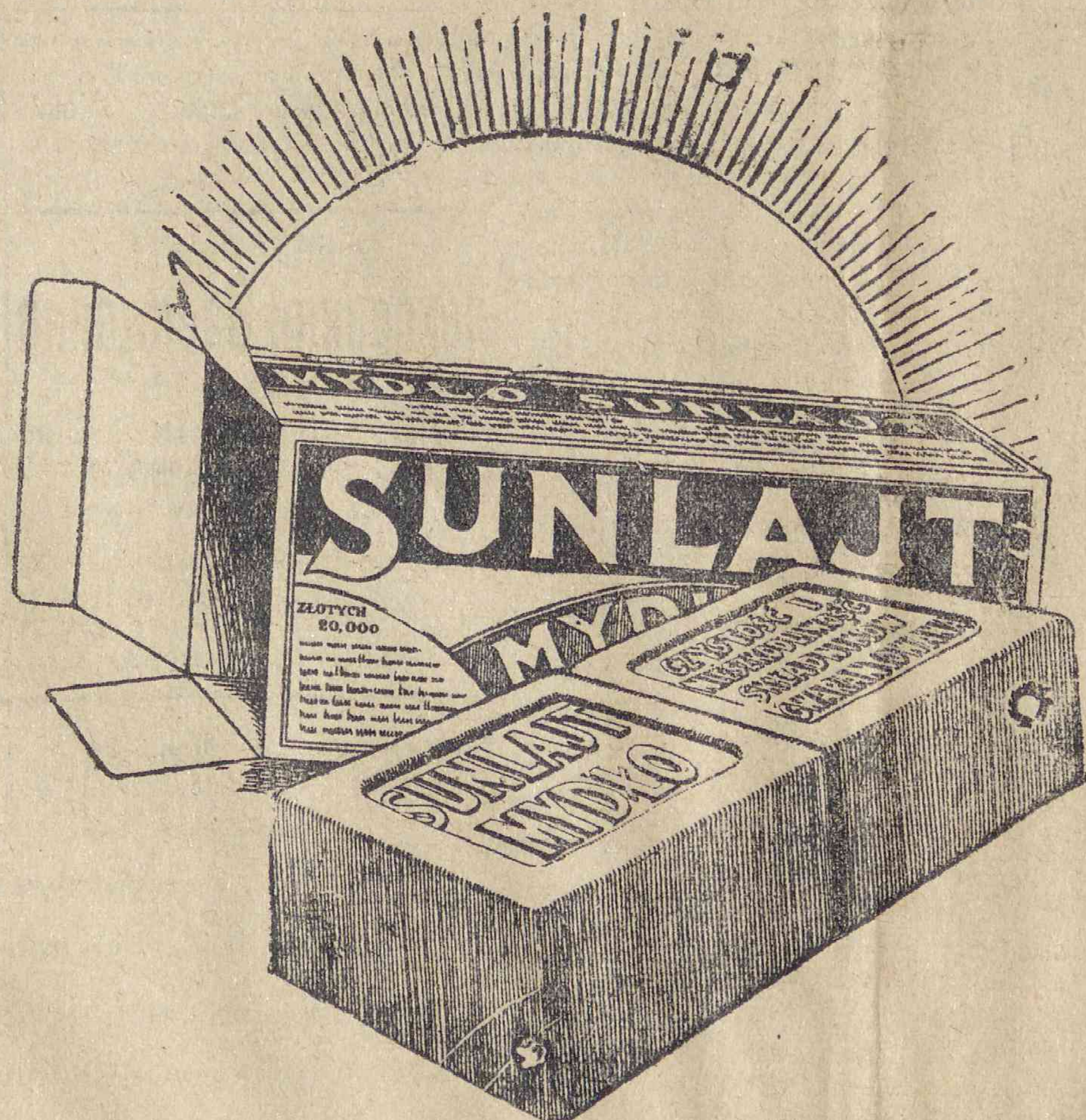
САНАТОРІЯ

ҐІНЕКОЛЬОҐІЧНО-ПОЛОЖНИЧА І ХІРУРҐІЧНА
Дра ГЕНРИКА ЛЕБЛЯ
Перемишль, вул. Саноцька 15.
Телефон санаторії ч. 94. Телефон др. Лебля ч. 205.

Санаторія ця, уладжена по сучасним вимогам. Находиться в осібному будинку. Сепаратки і спільні комнати. Випосаження комфортові. Кухня добірна. — Осібна саля пологова, операційна і для немовлят. — Ціни: 10-дневний побут у сепарації з харчем і опікою лікарською 200 зол. - 10-дневний побут в кімнаті о двох ліжках, з харчем і опікою лікарською 150 зол. Дожидання пологу враз з харчем 10 зол. денно. — *Найпотрібніщі лікарські прислуги 20 — 100 зол.* — Зголошення й інформації в Дирекції — Др. Лебель приймає щоденно: перед пол. від 12 — 1 в канцелярії санаторії, пополудні від 3 — 5, Побереже 9.

SUNLAJT
МИЛО

Мило SUNLAJT є синонімом сонячного світла: вносить ідеальну чистоту в домашні огнища, а отже і радість. Мило Sunlajt допроваджує до сніжної білости найбільше брудне білля. Позатим уживаним є до порядків домашних, бо усуває бруд в радикальний спосіб! Виплачується сейчас суму 20.000 зл. кождому, хто мігби в нім знайти які браки.

Lever Brothers Limited, Anglija.

P.St. 3—25

Вже час
замовляти
КОЛОВОРОТКИ (ПРЯДІЛКИ)
у ПОВІТОВІМ СОЮЗІ
Кооператив в Перемишлі.

На складі добірні селекційні насіння збіж першої якости. :: огної на догідний кредит.

РІЖНОРОДНІ БАЙЦИ. ТОВАРИ ЗАЛІЗНІ.
ПОВОРОЗНИЧІ ВИРОБИ.
Кооперативам ціни гуртові.

Спробуй а переконаєшся!!
„фосфоліна“ до швидкого тучення свинь „фосфоліна“
побуджує апетит, зміцнює кости і протягом короткого часу прибуває на вазі подвійно. Почтова пачка 4½ кґ. — 9 зол. висилає за післяплатою
В. Ґ. Мушинський, Перемишль, Францішканська 2
МАЛИЙ ВИДАТОК — КОРИСТЬ ПОДВІЙНА!

УВАГА
Не купуйте дзвонів по чужих фірмах, котрі Вас використовують, а в додатку дають Вам дзвони з лихої криці.
Найкращі, найтреваліщі, а крім того гармонійні і мельодійні дзвони дістанеться лише
в одинокій українській ліярні дзвонів
Михайла Брилинського
у Львові-Замарстинів ул. св. Михайла ч. 14.

Погної на осінь

ПОРАДИ БЕЗПЛАТНО!

Сівалки, Молотілки, Трієри,
знамените камінне вугля на осінь
купуйте лише
в Спілці Українських Аґрономів
Кооператива у Львові, вул. Собіського 28.
НАЙЛІПШІ ВИРОБИ Число телефону 37—58.
НАЙНИЩІ ЦІНИ — НАЙДОГОДНІЙШІ СПЛАТИ.

Видавець і відвічальний редактор: Степан Навроцький
З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі.